

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในศาลเยาวชนและครอบครัว

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคืออะไร

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คือ กระบวนการแก้ปัญหาข้อพิพาทโดยมีบุคคลที่สามที่เรียกว่า “ผู้ประนีประนอม” หรือ “ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว” ซึ่งอาจจะเป็นผู้พิพากษาหรือบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาเป็นคนกลางเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการเจรจาต่อรองของคุณค่า โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้คดีพิพาทระงับไปไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนของประเด็นแห่งคดี

คดีที่จะเข้าสู่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- คดีครอบครัว ได้แก่ คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ฯ ทั้งนี้ ตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 148 บัญญัติให้คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวเพื่อไกล่เกลี่ยให้คุณค่าได้ประนีประนอมกัน
- คดีอาญาสำหรับความผิดอันยอมความได้
- คดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้

ผู้ประนีประนอมคือใคร

“ผู้ประนีประนอม” หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจดำเนินการไกล่เกลี่ยตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

“ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว” หมายความว่า บุคคลที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจดทะเบียนไว้ในทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวเพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยคดีครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และคดีความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

คุณค่าจะเตรียมตัวอย่างไร

- ตัวคุณค่าต้องเข้าร่วมการประชุมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันอื่นไม่อาจก้าวล่วงได้และผู้ประนีประนอมเห็นสมควร ตัวคุณค่านั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความเข้าร่วมการประชุมไกล่เกลี่ยก็ได้

- คู่ความต้องมีความสมัครใจ , ความพร้อม ความรับผิดชอบ , ความร่วมมือ และมีความ
สุขภาพ ระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทควรใช้คำพูด กิริยา อธยาศัยสุภาพ

การคัดค้านผู้ประนีประนอม

คู่ความอาจคัดค้านผู้ประนีประนอมได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึง
ความเป็นกลางของผู้ประนีประนอม แต่ต้องกระทำก่อนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

ผลของการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท

จำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1. ประนีประนอม เมื่อคู่ความตกลงกันได้

- คู่ความร่วมมือกันทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และศาลจะพิพากษาตามยอมให้คดีเสร็จ
ไปในวันนั้น หรือกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอม
ยอมความก่อนก็ได้ หากคดีนั้นผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ศาลจะคำนึงถึงประโยชน์
สูงสุดของผู้เยาว์เป็นสำคัญ

- คู่ความตกลงถอนฟ้องคดีไปจากศาล

2. งดไกล่เกลี่ย

คู่ความไม่สามารถตกลงกันได้ หรือมีแต่คู่ความบางฝ่ายมาศาลตามวันนัดทำให้ไม่สามารถ
ไกล่เกลี่ยได้ ผู้ไกล่เกลี่ยจะแจ้งงดไกล่เกลี่ยแล้วนำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามปกติ

การเป็นความลับของการไกล่เกลี่ย

ข้อเสนอและคำแถลงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในชั้นไกล่เกลี่ย ศาลจะเก็บเป็นความลับ คู่ความไม่
มีสิทธิใช้อ้างอิงไม่ว่ากรณีใด ๆ และไม่ผูกมัดคู่ความหรือศาลให้ต้องปฏิบัติตาม และหากคดีไม่
สามารถตกลงกันได้ก็ไม่มีผลต่อการพิจารณาและคำพิพากษาของศาล ทั้งนี้ เพื่อให้คู่ความมั่นใจได้ใน
ชั้นหนึ่งว่า แม้คดีจะตกลงกันไม่ได้คดีของตนก็จะไม่เสียหายหรือเสียเปรียบในชั้นการพิจารณาคดี
ตามปกติ ทำให้คู่ความกล้าเปิดเผยข้อเท็จจริงในระหว่างการไกล่เกลี่ยได้อย่างเต็มที่

ประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

สะดวก : มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากมากไม่เป็นทางการมากเกินไป

รวดเร็ว : ลดขั้นตอนที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน

ประหยัด : คู่ความไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

พึงพอใจ : คู่พิพาทตัดสินใจเอง และยอมรับในผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

รักษาสัมพันธภาพอันดีของคู่ความ : เพราะผลไกล่เกลี่ยไม่มีฝ่ายใดแพ้ฝ่ายใดชนะ